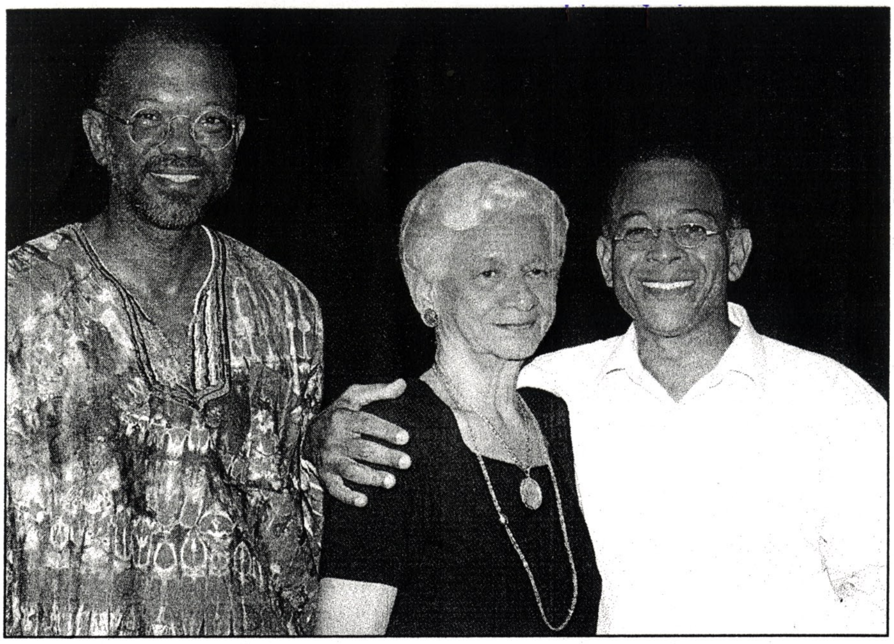

Nydia Ecury komt er in *The Oxford Book of Caribbean Verse* goed af.
Op de foto staat ze tussen Rudsel Isidora en Gibi Bacilio.

The Visit

There were bougainvillae flowers
strewn upon the carpet
when the two of you walked in.

My soul turned a sudden somersault,
skipped a beat or two.

There were flowers dancing
on the carpet
as the trade winds
whispered through my house
caressing our sapodilla skins.

When seremoniously,
we spilled the wine
for the spirits,
Francisca, my great-grandmother,
invisibly,
yet tangibly arrived,
and the four of us,
we formed a chain.

There were scarlet flowers
trembling on the carpet...
The blood!
The blood claiming a sisterhood
that began
in the depths of a slave ship
way back when..."

Nydia Ecury in prestigieuze *Oxford Book of Caribbean Verse*

Door Wim Rutgers

Als in 2001 *The Oxford Book of Caribbean Short Stories* in een tweede oplaag uitkomt is daarin geen enkele aandacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba en maar heel spaarzaam voor Suriname. Alleen Thea Doelwijt en Astrid H. Roemer van Suriname komen erin voor. De bloemlezing van korte verhalen beperkte zich nagenoeg tot het Engelse taalgebied.

In de in het vorig jaar verschenen *The Oxford Book of Caribbean Verse* is een veel evenwichtiger keuze uit het hele Caribische zo verscheiden taalgebied gemaakt. Gedichten nemen minder ruimte in dan verhalen en poëzie is bovendien een meer algemeen Caribisch verschijnsel. De verhalenbundel telt iets meer dan vijftig bijdragen, in deze gedichtenanthologie komen niet minder dan honderdvijftig verschillende dichters voor.

Het Caribisch gebied met zijn tweeduizend eilanden waarvan er ongeveer vijftig bewoond zijn kent ongeveer dertig landen met tegen de veertig miljoen inwoners. Spaans is met meer dan twintig miljoen sprekers op de grote eilanden Cuba, de Dominicaanse Republiek en Porto Rico de belangrijkste taal. Engels wordt weliswaar in meer dan de helft van de landen gesproken, maar blijft met ruim zes miljoen sprekers getalsmatig achter. Het Frans wordt door ruim negen miljoen mensen gesproken, al moet daarbij worden opgemerkt dat in Haïti met de grootste 'Franstalige' bevolking negentig procent monolinguaal Créole-spreker is. In Suriname, in de Nederlandse Antillen en Aruba wordt het Nederlands als eerste, tweede en vreemde taal door ongeveer driekwart miljoen mensen gesproken. Het Papiaments telt in het Caribische gebied een kwart miljoen sprekers, in Europa ruim honderdduizend.

CANONISERING

De literaire productie is enorm. Alleen al in het Nederlands verschijnen per jaar meer dan vierduizend titels op literair gebied, oftewel een kleine honderd per week. Daarvan blijft een groot deel onopgemerkt door de lezende massa. Ook grote kranten recenseren maar een klein deel van het totaalaanbod. Canonisering is een langdurig en moeizaam proces van literaire waardetoekenning. Daarbij dient een aantal stadia doorlopen te worden. Allereerst domweg opgemerkt worden. Vervolgens positief beoordeeld worden door recensenten in kranten en weekbladen, door artikelenschrijvers in tijdschriften en encyclopedieën, door universitaire wetenschappers en hun literaire interpretaties in studies en literatuurgeschiedenissen. En tenslotte door schoolboekenschrijvers en hun keuze voor wat een middelbare scholier dient te weten van de nationale literaire erfenis. Opgenomen worden in een prestigieuze Oxford-anthologie betekent voor de betreffende auteur zo ongeveer toegelaten te worden tot de definitieve Hall of Fame van de Absolute Canon.

De samenstellers van *The Oxford Book of Caribbean Verse* bieden hun keuze in een strikt chronologische volgorde op geboortejaar van de dichter aan. Dat geeft zicht op de historische ontwikkeling en dat is handig voor de lezer. De orale voortbrengselen komen niet voor, maar de in de oratuur gewortelde traditie van de geschreven poëzie is in veel voorbeelden aanwezig. Daarnaast is te zien hoe bij de oudere dichters de Europese invloed nog aanwezig is en hoe die langzaam maar zeker door eigen inhoud en vorm vervangen wordt. Een ander algemeen Caribisch verschijnsel van de laatste decennia is de opkomst van vrouwelijke auteurs. Ook dat is duidelijk herkenbaar.

De samenstellers zijn bij hun keuze uitgegaan van de Engelstalige poëzie, maar hebben zich niet tot die taal beperkt. Zo halen ze de West-Indische literatuur uit het taalisolement en bieden ze een ruimer perspectief en is de eerste en oudste opgenomen dichter de Franstalige Saint-John Perse van Guadeloupe, geboren in 1887 en de eerste Nobelprijswinnaar van de Cariben, de jongste Mirlande Jean-Gilles, in 1973 geboren op Haïti en dus ook al weer ruim dertig jaar oud. De nadruk ligt trouwens op de wat oudere generatie. Het gaat kennelijk om een overzicht van de literaire traditie, niet om wat nieuw is in recente tijd. Maar twintig van de honderdvijftig opgenomen dichters zijn bij publicatie onder de vijftig, niemand onder de dertig jaar oud.

Procentueel en proportioneel komen Aruba, de Nederlandse Antillen en Suriname er niet slecht van af: proportioneel zouden ze met hun bevolking immers recht hebben op vijf dichters, maar ze kregen er acht: vijf van Suriname en drie van de Antillen. Maar inhoudelijk? Op de keuze van Albert Helman, Trefossa, R. Dobru, Edgar Cairo en Jit Narain valt niets af te dingen, al zou voor Shrinivasi en Michael Slory ook best plaays ingeruimd mogen zijn. Twee dichters worden onder Aruba gerubriceerd. Natuurlijk zijn Nydia Ecury en Lasana M. Sekou op Aruba geboren, maar kunnen ze ook als Arubaanse dichters beschouwd worden of horen ze eerder bij Curaçao en Sint-Maarten? Van Curaçao is Frank Martinus Arion opgenomen, maar geen PierreLauffer, Luis Daal, Elis Juliana, Hubert Booi, Henry Habibe en noem maar op. Afijn, kiezen is kniezen en kwantitatief valt er niet te mopperen.

De keuze voor de opgenomen gedichten is voornamelijk gebaseerd op de *Callaloo*-special *Caribbean Literature from Suriname, the Netherlands Antilles, Aruba, and the Netherlands* van 1998. Daarom van Frank Martinus een wel heel oud gedicht opgenomen. Dat is een gedicht uit zijn beginperiode en hij heeft later heel wat belangrijker en interessanter poezie geschreven. De keuze is er een op basis van bereikbaarheid en gemak en niet op basis van kwaliteit.

Over de kracht van canonisering gesproken... Nydia Ecury komt er heel wat beter van af. Ze schrijft en publiceert in het Papiamentu en Engels. Van haar is met haar persoonlijke toestemming het gedicht 'The Visit' opgenomen, een sterk gedicht met een beladen historische en intermenselijke inhoud.

De anthologie wordt zoals van een dergelijk werk verwacht mag worden afgesloten met biografische en bibliografische gegevens van de honderdvijftig opgenomen dichters, met een alfabetische index op auteurs, een lijst van de auteurs per land en een index op titels.

Wie op de hoogte wil raken van de poëzie van de Antillen en Suriname, heeft niet veel aan deze anthologie. Maar voor de Engelstalige literatuur is ze heel waardevol.

Stewart Brown & Mark McWatt,
The Oxford Book of Caribbean Verse
Oxford University Press 2005
405 pagina's
ISBN 0 19 280332 8
www.oup.com